

Nieuwe uitgaven

Waarom nonnetjes samen klaarkomen en andere wonderen van het Wad

Hoeveel waardevolle, noemenswaardige publicaties kan één mens pennen? Mocht dit een categorie zijn voor het Guinness Book of Records dan is de Friese waddenonderzoeker Theunis Piersma stellig iemand die in aanmerking komt om in de prijzen te vallen. Maar ook al pen je honderden wetenschappelijke artikelen, in bijna evenveel wetenschappelijke tijdschriften over de hele wereld (waaraan bovendien onnoemelijk veel veld- en rekenwerk ten grondslag ligt), dan nog is het de vraag of de boodschap overkomt bij bijvoorbeeld diegenen die het beleid in een waddengebied bepalen. Hoe maak je duidelijk hoe bijzonder en tevens kwetsbaar het wad is en hoe verklaar je je bevlogenheid om dag in dag uit de biologische puzzelstukjes van het Wad in elkaar te willen zetten?

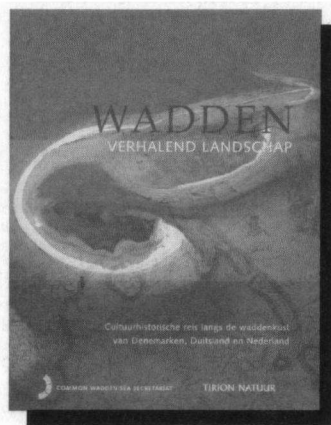
Dat eerste kan door de feiten helder te beschrijven, met veel aantrekkelijke foto's. Piersma deed dat in 1999 samen met Jan van de Kam, Bruno Ens en Leo Zwarts in de voortreffelijke 'Ecologische Atlas van de Nederlandse wadvogels'. In zijn nieuwste boek 'Waarom nonnetjes samen klaarkomen en andere wonderen van het Wad' komt vooral ook zijn bevlogenheid tot uiting. Een boek dat anders dan anders is. Piersma neemt de lezer mee het Wad op, legt uit hoe dat Wad zoal in elkaar steekt, wat voor vragen en nieuwsgierigheid hem tot waddenonderzoek drijven en tot wat voor antwoorden, inzichten en nieuwe vragen dat vervolgens leidt. Door de aanstekelijke wijze waarop hij schrijft, lees je verder en verder, kom je meer en meer aan de weet over het wad in het algemeen en over Nonnetjes en Kanoeten in het bijzonder, en begint het al gauw te dagen waarom iemand op kan gaan in zoveel onderzoek. Ook dringt het besef door dat de wijze waarop we in Nederland beleidsmatig 'aanklooiën' met het Wad en het daardoor 'verklooiën' met geen pen te beschrijven valt (al is de kritiek hierop scherp geformuleerd door Piersma).

De aangename verhaaltoneel wordt doorkruist met fleurige strips van Gerrie Hondius, die illustreren hoe iemand aan de hand van Piersma mee het Wad wordt opgenomen en het verhaal van deze bundel rechtstreeks te horen krijgt. De beste beschrijving van deze prachtig vormgegeven, inspirerende en intrigerende bundel komt bijna als vanzelfsprekend van Piersma zelf: "Met deze bundel hoop ik zoveel mogelijk mensen deelgenoot te maken van mijn biologische zoektocht op het Wad. Ik hoop dat, gaandeweg,

iedereen gaat realiseren hoe huiveringwekkend subtiel de waddenwereld in elkaar zit en hoe gemakkelijk het is om de ecologische verbanden uit elkaar te rukken. Lees, verwonder je en huiver!"

Theunis Piersma met strips van Gerrie Hondius, 2006. Waarom nonnetjes samen klaarkomen en andere wonderen van het Wad. KNNV Uitgeverij, Utrecht. ISBN 90 5011 225 0. Formaat 17 x 24 cm, 208 pagina's, geheel in kleur (met strips en foto's), genaaid, gebrocheerd. Prijs: € 14,95. Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Romke Kleefstra

Wadden Verhalend landschap

Alweer een dik, fraai vormgegeven boek over de Wadden, rijk geïllustreerd met foto's? Dat zou men op voorhand misschien wel denken, want er zijn er al zoveel van. Toch wekt het enige verwachtingen wanneer zowel het logo van Common Wadden Sea Secretariat (van het zeer informatieve tijdschrift 'Wadden Sea Newsletter') als dat van Tiriön Natuur op de voorkant prijken. Ditmaal geen boek over wadpieren, wolken steltlopers en zeehonden, maar een voortreffelijk beschreven en geïllustreerde cultuurhistorische reis langs de waddenkust van zowel Denemarken, Duitsland als Nederland.

Net als de Waddenzee houdt het boek zich niet aan landsgrenzen. De cultuurgeschiedenis van de waddenkust kent immers ook veel parallellen in de drie Waddenzeelanden. Denk aan de strijd tegen de zee, bewoning op terpen, het wonen achter de dijk, eilanders, akkerbouw op de vruchtbare zeeklei, de zeevisserij, toerisme en deels ook een gedeelte Friese geschiedenis. Dat laatste komt vooral ter sprake bij de behandeling van de Duitse Waddeneilanden, waar bewoners zich zo waar 'Friezer' voelen dan de bewoners van de Friese Waddeneilanden.

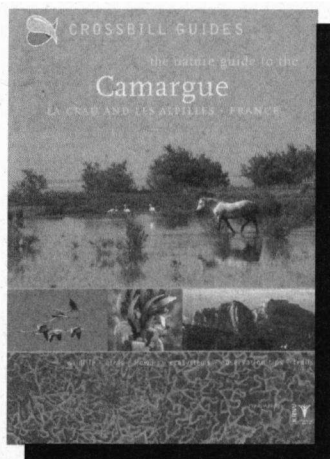
Het fraaie van het boek is hoe het de ontstaansgeschiedenis van het landschap helder beschrijft, beginnende in Denemarken, dan met flink wat stappen door het uitgestrekte Duitse Wad om ten slotte in Nederland te eindigen. Over de bewoners, de kerkjes, de havens, de verkaveling, het wandelen van eilanden, het verdwijnen van eilanden en ga zo maar door. Bewoners uit de streek komen daarbij veelvuldig aan het woord en de klinkklare leestekst wordt rijkelijk ondersteund met prachtige foto's, fraaie topografische kaartjes en afgebeelde schilderijen. Per land wordt het Wad opgedeeld in enkele regio's. Zo wordt het Waddengebied voor Nederland behandeld in de hoofdstukken 'Eems-Dollardgebied', 'Noord-Groningen', 'Friesland', 'Nederlandse Waddeneilanden' en 'Kop van Noord-Holland'. In het hoofdstuk 'Friesland' worden niet enkel de zware kleigronden pal achter de deltadijk beschreven, maar wordt ook het landschap verder landinwaarts langs de Zwemmer behandeld, het 12^e eeuwse klooster van Klaarkamp, Oostergo, Westergo, Het Bildt en de Greidhoeke.

Natuur is niet zozeer een thema in het boek. Afgezien van het landschap vanzelfsprekend, daarover is immers al menig boekwerk verschenen. Maar met 'Wadden - Verhalend landschap' is er nu wel eindelijk een boek verschenen dat de cultuurgeschiedenis en het landschap van het hele kustgebied van de Waddenzee behandelt. Voor wie de Waddenzee-regio wil leren kennen - en daarmee de eigen woonomgeving - is het boekwerk beslist de moeite waard.

Jan Abrahamse, Marieke Berman & Martin Hillenga (red.), 2005. Wadden - Verhalend landschap.

Common Wadden Sea Secretariat, Wilhelmshaven & Tirion Natuur, Baarn. ISBN 90 5210 612 6. Formaat 21,5 x 27,5 cm, 352 pagina's, geheel in kleur, genaaid geboden. Prijs: € 49,95. Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Romke Kleefstra

Natuurreisgids Camargue

Het vijfde deel van de smakelijke reeks aan reisgidsen van Crossbill Guides Foundation is verschenen. Na gidsen over Spaanse gebieden als de Coto Doñana en Extremadura en Poolse gebieden als Biebrza-moerassen en Białowieża-oerbossen behandelt dit vijfde deel de Franse Camargue. Een 140.000 hectare

groot gebied bestaande uit natte graslanden, kwelders, duinen en lagunes, gelegen aan de Middellandse Zee. Maar niet alleen de Camargue komt aan bod; ook nabijgelegen gebieden als La Crau (woestijnachtige steppes) en Les Alpilles (een keten van ruderaal kalkstenen heuvels met Mediterrane struwelen en bossen) krijgen de aandacht. Daarmee is het eigenlijk een gids over alle natuur die de omgeving van het Franse stadje Arles te bieden heeft.

Net als in de voorgaande reisgidsen wordt eerst het landschap in al haar facetten uitvoerig beschreven, zodat de bezoeker weet wat waar verwacht mag worden en wat te bezoeken. Daaruit wordt eens te meer duidelijk dat de omgeving van Arles zo ongeveer alles in huis heeft: stranden, kwelders, moerassen, bossen, steppes en een imponerende woestijn. Na het landschap komen de flora en fauna aan bod. Natuurvorsers weten al dat de soortenrijkdom hoog is. Voor vogelaars is het gebied alleen al vanwege haar vele reigers (Purperreigers, Kwakken, Ralreigers, Grote en Kleine zilvereigers, Koereigers en Roerdampen) een ideale vakantiebestemming.

Ook worden weer routes door de gebieden beschreven, dertien in totaal, waarbij aangegeven wordt of deze te voet, op de fiets of in de auto afgelegd kunnen worden. Iedere route staat ingetekend op een kaartje en in de begeleidende beschrijving gaat aandacht uit naar het landschap en wat er aan flora en fauna verwacht mag worden. Ideaal!

Voor wie nog geen vakantiebestemming weet, is deze gids wellicht een goede aanleiding om naar Arles af te reizen. En wie dat toch al van

Nieuwe BMP-ers in Fryslân

In het afgelopen voorjaar organiseerden SOVON-district Fryslân en de IVN-afdeling Leeuwarden een cursus moerasvogels inventariseren. Vijftien cursisten werden daarmee bekend gemaakt met de landelijke inventarisatiemethode van het BMP, ofwel het Broedvogel Monitoring Project van SOVON. Nu in het Friese gewerkt wordt aan de oprichting van een Moerasvogelmeetnet zijn nieuw opgeleide 'BMP-ers' meer dan welkom. Van de vijftien deelnemers ontvingen er dertien op 3 juli jl. een diploma tijdens een boottocht door Fryslân's grootste laagveenmoeras Alde Feanen (zie foto). De meeste van de gediplomeerde cursisten gaan volgend jaar aan de slag met broedvogelinventarisatie in Fries moeras-gebied. Bovendien willen o.a. SOVON en IVN volgend jaar opnieuw een team aan nieuwe cursisten opleiden in het BMP! Belangstellenden kunnen contact opnemen via onderstaand e-mailadres.

Romke Kleefstra
romke.kleefstra@sovon.nl

plan was haalt meer uit de trip met deze reisgids in de hand. Vergeet fiets, bergschoenen, zonnebrandcrème, verrekijker, loop en dergelijke niet!

Crossbill Guides Foundation, 2006. The nature guide to Camargue, La Crau and Les Alpilles.

KNNV Uitgeverij, Utrecht en Crossbill Guides Foundation, Nijmegen. ISBN 90 5011 222 6. Formaat 15 x 21 cm, 220 pagina's, geheel in kleur, genaaid gebrocheerd. Prijs: € 24,95. Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Romke Kleefstra